

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 95 0 П 076091 23 Рев
Бања Лука, 19.04.2024. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Горјане Попадић, као председника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Д.Ш. из Т., коју заступа пуномоћник Д.Ш., адвокат из Т., против тужених 1. М.Л. из Т., и 2. Републике Српске, Министарство, Републичка дирекција ... Б.Л., коју заступа заступник по закону Правобранилаштво Републике Српске, ради утврђења, вриједност предмета спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Требињу број 95 0 П 076091 23 Гж од 26.09.2023. године, на сједници вијећа одржаној дана 19.04.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда Требињу број 95 0 П 076091 22 П од 27.02.2023. године одбијен је као неоснован тужбени захтјев да се утврди да тужитељица има право да заједнички са туженим М.Л. (у даљем тексту: првотужени) откупи стан у Т., на адреси ..., спрат 1, број стана 5, гарсоњера, површине 18,33 м², и да се тужени обавезу да то признају, те да се тужена Република Српска, Министарство, Републичка дирекција... Б.Л. (у даљем тексту: друготужена), обавезе да и са тужитељицом (поред првотуженог) закључи уговор о откупу предметног стана, у року од 30 дана од дана достављања пресуде и под пријетњом принудног извршења. Истовремено, одбијен је захтјев да се утврди да је ништав уговор о откупу предметног стана који су међусобно закључили тужени и који је овјерен код Основног суда у Требињу под ов.бр. 4218/22 од 11.3.2022. године, те да исти неће производити било каква правна дејства. Одбијен је захтјев тужитељице да се тужени обавезу да јој солидарно надокнаде трошкове парничног поступка. Тужитељица је обавезана да друготуженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 2.250,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 95 0 П 076091 23 Гж од 26.09.2023. године жалба тужитељице је одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељица због погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев тужитељице у цјелости усвоји.

У одговору на ревизију првотужени фактички предлаже да се ревизија одбије, док друготужена није дала одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Тужитељица у овој парници тражи да се утврди да има право да заједнички са првотуженим откупи стан који је ближе описан у изреци првостепене пресуде, као и да се утврди да је ништав уговор о откупу тог стана, који је првотужени закључио са друготуженом.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, по проведеном доказном поступку првостепени суд је утврдио: да су тужитељица и првотужени започели емотивну везу 1998. године, а исте године и заједнички живот у Т., да су извјесно вријеме живјели као подстанари; да је првотуженом додијељен спорни стан на коришћење рјешењем Команде Гарнизона Б., број ... од 29.05.2001. године, а које је рјешење потврђено рјешењем Гарнизона Б., Стамбене комисије број ... од 10.02.2005. године; да су се тужитељица и првотужени у предметни стан заједно уселили 2004. године; да је првотужени дана 29.01.2020. године поднио захтјев за откуп овог стана Републичкој дирекцији ..., а у ком захтјеву тужитељица није наведена као члан породичног домаћинства већ само првотужени; да је друготужена након што јој је достављен захтјев тужитељице да и она има право на откуп стана, јер је са првотуженим у ванбрачној заједници, затражила од њега изјашњење по наведеном питању, па је након достављеног одговора од првотуженог да није у ванбрачној заједници са тужитељицом, закључила са њим спорни уговор о откупу стана.

На темељу тих чињеница првостепени суд налази да је тужитељица доказала да је са првотуженим била у ванбрачној заједници од 1998. године и да је живјела са њим у спорном стану непрекидно од 2004. године, па и у вријеме када је првотужени поднио захтјев за откуп спорног стана, па првостепени суд закључује да су тужитељица и првотужени суносиоци станарског права, а да спорни стан представља њихову заједничку имовину, без обзира што је само првотужени имао закључен уговор о коришћењу стана и што га је сам откупио. Међутим, првостепени суд, како даље образлаже, сматра да је спорни уговор о откупу стана овјерен код Основног суда у Требињу под бр. ... од 11.03.2022. године правно ваљан јер тужена Република Српска, односно Републичка дирекција ... у вријеме закључења уговора о откупу није посједовала неспоран доказ о постојању ванбрачне заједнице између тужитељице и првотуженог, односно да тужитељица није доказала да је уговор о откупу стана ништав. Из ових разлога, првостепеном пресудом захтјев тужитељице је у цјелости одбијен.

Одлучујући о жалби тужитељице, другостепени суд је прихватио као правилан закључак првостепеног суда да оспорени уговор о откупу стана није ништав. У одговору на жалбене наводе, налази да нису основани наводи о погрешној примјени одредбе члана 9. став 2. Закона о приватизацији државних станова ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/11, 67/13, 60/15, 45/18 и 63/20, даље: ЗПДС), јер у вријеме када је поднесен захтјев за откуп стана (29.01.2020. године) и када је извршена овјера потписа на уговору (11.03.2022. године) тужитељица није била покренула спор (предметна тужба је поднесена

29.03.2022. године). Другостепени суд образлаже да се под синтагмом „правоснажно окончање спора“ из наведене законске одредбе подразумијева судски спор или спор пред надлежним органом управе и да ниједан такав спор није постојао у вријеме подношења захтјева за откуп стана, нити када је извршена овјера уговора. Поред тога, наводи, да је предметни стан тужитељу додијељен као самцу, а не и за тужитељицу као ванбрачног супружника, па да првотужени није имао чланове породичног домаћинства у смислу одредбе члана 5. став 2. ЗПДС, који би имали право на откуп стана у смислу члана 10. став 3. истог закона, односно да тужитељица није имала право на откуп стана. Слиједом наведеног, другостепени суд је жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепеним пресудама захтјев тужитељице је правилно одбијен.

Према одредби члана 10. став 1. ЗПДС право на откуп стана има носилац станарског права. Ако станарско право имају брачни другови, право на откуп стана имају заједнички, а један од њих уз сагласност другог (став 2.). Стан могу откупити и чланови породичног домаћинства, уз сагласност носиоца станарског права из става 1. или 2. овог члана (став 3.). Одредба члана 5. истог закона дефинише носиоца станарског права (став 1.), те одређује ко се сматра члановима породичног домаћинства (став 2.).

Одредбом члана 9. став 2. ЗПДС прописано је да се стан у државној својини на којем је спорно станарско право не може откупити до правоснажног окончања спора.

У конкретном случају, предметни стан је откупио првотужени, као носилац станарског права (члан 5. став 1. ЗПДС), којем је стан додијељен на кориштење као самцу. У вријеме подношења захтјева за откуп, као и у вријеме овјере потписа на уговору о откупу стана, с обзиром да је на тражење друготужене првотужени оспорио постојање ванбрачне заједнице са тужитељицом, није постојала одлука суда о утврђењу те заједнице, нити о праву тужитељице у односу на предметни стан. Стога, није постојала законска обавеза тражења њене сагласности у поступку откупа наведеног стана (члан 10. став 2. и 3. ЗПДС).

Супротно ревизионим наводима, у вријеме откупа предметног стана исти није био у спору (члан 9. став 2. ЗПДС). Другостепени суд правилно образлаже значење синтагме „правоснажно окончање спора“ из наведене законске одредбе, па описано обраћање тужитељице друготуженом нема значај спора који прописује наведена законска одредба.

Неосновани су и ревизиони наводи, да друготужена није поступила по одредби члана 132. став 1. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), јер није ни био покренут управни поступак, а нити је могао бити покренут јер се исти може покренути против управног акта, али не и уговора о откупу стана који је закључен између тужених. У конкретној ситуацији, тужитељица је пропустила да благовремено покрене спор код суда.

Утврђење да је тужитељица, као ванбрачни супруг, била суносилац станарског права на предметном стану, на што се тужитељица у ревизији позива, уз навођење да су брачни и ванбрачни супружници изједначени у својим правима, евентуално може бити од утицаја на утврђење да је тужитељица стекла право власништва или сувласништва на предметном стану по основу стицања у ванбрачној заједници. Међутим, на тим чињеницама тужитељица не темељи захтјев у овој парници, а нити је на тај начин формулисала захтјев.

Слиједом изложеног, изјављена ревизија је одбијена, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13, 27/24).

Предсједник вијећа
Горјана Попадић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић